

PrenNE

VCA

*Vraag 11.1 van VCA een mustvraag vanaf 1 januari!
Hoe hieraan voldoen?*

Door Koen Bollaerts,
preventieadviseur en kwaliteitsverantwoordelijke Hertel

11 maart 2008
De Montil - Affligem

V.C.A.** - VRAAG 11.1

Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers

Koen Bollaerts
Adviseur Preventie & Kwaliteit

Koen Bollaerts

- Veiligheidskundige Niveau 1
- 13 jaar ervaring met veiligheid en kwaliteit
  - 11 jaar als preventieadviseur en/of kwaliteitsverantwoordelijke
  - 2 jaar als auditor (VCA, enz...)
- Werkzaam bij Hertel Services Group sinds 2005
  - Preventieadviseur en kwaliteitsverantwoordelijke
- Advies en begeleiding via Salus Imprimis sinds 2008
  - Gericht op preventie, welzijn, begeleiding VCA, enz...

Inhoud - VCA

- Vraag 11.1
- Wetgeving
- België – Nederland
- Interpretatie volgens:
  - België
  - Nederland
- Mogelijke praktische invullingen
- Vragen

VCA norm (2004) - 12 Hoofdstukken

1. Beleid en organisatie / managementbetrokkenheid
2. Risico inventarisatie- en evaluatie / actieplan
3. Voorlichting en instructie / opleiding
4. VGM communicatie en overleg
5. VGM projectplan
6. Milieuzorg
7. Voorbereiding op noodsituaties
8. VGM inspecties
9. Bedrijfsgezondheidszorg
10. Aanschaf en keuring van materiaal, materieel/middelen
11. Inkoop van diensten
12. Melding, registratie en onderzoek van ongevallen en incidenten

11. Inkoop van diensten

11.1 Wordt bij onderaanneming zeker gesteld dat op de werkvloer aan alle VCA-eisen wordt voldaan? ▲ (** per 01/01/08)

- Doelstelling
  - Het zeker stellen van voldoende VGM-kennis en –kunde bij onderaannemers
- Minimumeisen
  - Borgen dat voldaan wordt aan de eisen van VCA*
- Documenten
  - Borgingssysteem

VGM = Veiligheid, Gezondheid en Milieu

Salus Imprimis

5

Wat is borgen (volgens de VCA-norm)?

De werkzaamheden zo organiseren dat kan worden aangetoond dat deze op de vereiste wijze worden uitgevoerd. Dit houdt in:

- Procedure
- Verantwoordelijke voor uitvoering van de procedure
- Traceerbaarheid / aantoonbaarheid

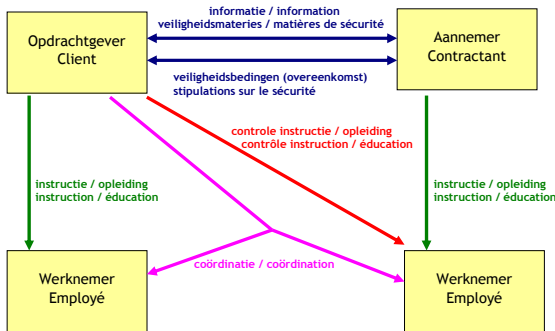

Salus Imprimis

6

Wetgeving

Welzijnswet / Réglementation du bien-être au travail (KB 04/08/1996 - BS 18/09/1996)

Taak opdrachtgever:

Aannemers weren die de plichten en uitvoeringsbesluiten van de wetzijnswet niet naleven.

WETGEVING BEPAALT DAT DE OPDRACHTGEVER DIT ZELF INVULT

Hulpmiddelen kunnen zijn:

- BeSaCC (Belgian Safety Criteria for Contractors)
- V.C.A. (Veiligheid/gezondheid/milieu Checklist Aannemers)

7

Duidelijkheid?

Positief

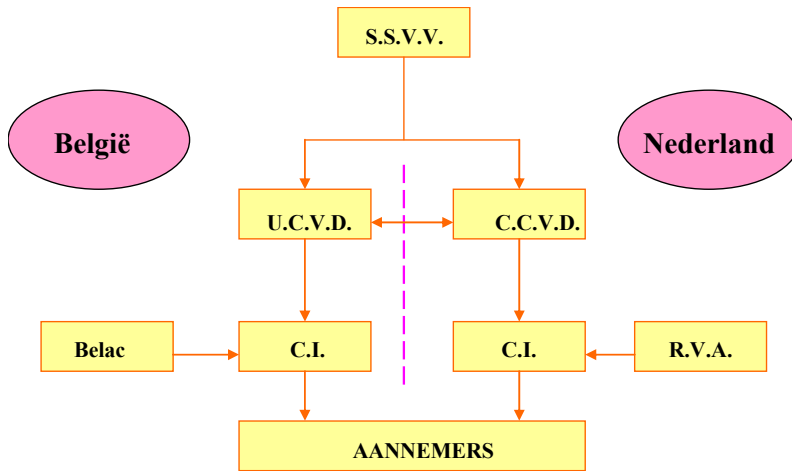
- Stond aangegeven in de norm
- Iedereen die ermee bezig was wist dit reeds enkele jaren

Negatief

- Veel twijfel of dit nu effectief een "must-vraag" ging worden
- Wat met sectoren met veel onderaannemers zonder VCA (bv bouw)
- Is dit praktisch haalbaar
- Verduidelijking kwam zeer laat
- Verschillende standpunten
  - België
  - Nederland

8

Organisatiestructuur V.C.A.

S.S.V.V. = Stichting Samenwerken Voor Veiligheid
 U.C.V.D. = Uitvoerend Comité van Deskundigen
 C.C.V.D. = Centraal College van Deskundigen

R.V.A. = Raad Van Accreditatie
 C.I. = Certificatie Instelling

9

Salus Imprimis

10

Salus Imprimis

Vraag 11.1 volgens Nederland

Op website www.vca.nl staat sinds 16/10/2007 onder “nieuws”:

“Wijziging vraag 11.1 VCA Checklist 2004/04

Vraag 11.1 van de VCA, versie 2004/04, is met onmiddellijke ingang als volgt gewijzigd:

- Wordt bij onderaanneming zeker gesteld dat op de werkvloer aan alle VCA-eisen wordt voldaan? (** per 01/07/08)”

M.a.w.: het verplicht (mustvraag) worden van vraag 11.1 van VCA** wordt uitgesteld van 01/01/08 naar 01/07/08.

11

Vraag 11.1 volgens België

1/3

Op website www.vca-besacc.be staat onder “nieuws” sinds 01/07/2007 (+ bevestigd op 01/01/2008):

“Interpretatie vraag 11.1 Onderaanneming

Het Uitvoerend Comité van Deskundigen heeft volgend besluit getroffen i.v.m. De interpretatie van vraag 11.1 (wordt bij onderaanneming zeker gesteld dat op de werkvloer aan alle VCA-eisen wordt voldaan?):

Vraag 11.1 wordt een mustvraag per 01/01/08 voor alle VCA** Aannemers.”

M.a.w.: het verplicht (mustvraag) worden van vraag 11.1 van VCA** gaat in vanaf 01/01/08.

12

Vraag 11.1 volgens België

2/3

Wordt een mustvraag

In de volgende gevallen:

- op werklocaties van opdrachtgevers die **VCA opleggen EN**
- voor **activiteiten waarvoor VCA bedoeld is**
(zie VCA checklist, procedure punt 6, p.5)

dienen alle onderaannemers te voldoen aan:

- ofwel VCA certificaat (VCA* of VCA**);
- ofwel BeSaCC attest;
- ofwel een ander contractorveiligheidsbeheersysteem (bv MASE);
- ofwel een borgingssysteem (procedure) om een aantal VCA* eisen op te leggen, te controleren en bij te sturen.

BeSaCC = Belgian Safety Criteria for Contractors

MASE = Manuel d'Amélioration Sécurité des Entreprises

Salus Imprimis

13

Voor wie/wat is VCA bedoeld?

VCA is bedoeld voor bedrijven die:

- Werkzaamheden uitvoeren met verhoogd risico;
- Deze uitvoeren in een risicovolle omgeving (fabrieken, installaties, werkplaatsen en projectlocaties).

Deze werkzaamheden zijn o.a.:

- Werktuigbouwkundige activiteiten
- Elektrotechniek en processturing
- Bouwkundige werkzaamheden
- Civieltechnische activiteiten
- Overige technische diensten, zoals:
  - o isolatie
  - o stellingbouw
  - o industrieel reinigen
  - o stralen / conserveren
  - o vertikaal transport
  - o enz...

Salus Imprimis

14

Vraag 11.1 volgens België

3/3

Borgingssysteem (procedure) om een aantal VCA* eisen op te leggen, te controleren en bij te sturen:

- ❑ **Selectie** van de onderaannemers;
- ❑ **Informatie**: wederzijdse uitwisseling van informatie over de VGM risico's en maatregelen op de werkvloer;
- ❑ **Opleiding**
  - Operationelen: basisveiligheid VCA
  - Leidinggevenden: VOL-VCA
  - Risicovolle taken: zie "Register van Risicovolle Taken VCA"
- ❑ **Instructie**: afspreken en zich ervan vergewissen dat medewerkers v/d onderaannemers de nodige instructies gekregen hebben;
- ❑ **Inspecties** door de rechtstreeks leidinggevenden;
- ❑ **Evaluatie** v/d VGM prestaties na afloop van de werkzaamheden.

Indien geen onderaannemers: de score wordt toegekend.

VOL-VCA = Veiligheid Operationeel Leidinggevenden

VGM = Veiligheid, Gezondheid en Milieu

Salus Imprimis

15

10.1. WORDT BIJ ONDERAANNEMING ZEKER GESTELD DAT OP DE WERKVLOER AAN DE BESACC-EISEN WORDT VOLDAAN? (Z)

Doelstelling

Het zeker stellen van voldoende VGM-kennis en -kunde bij onderaannemers.

Toelichting

De regels die opgelegd worden aan het eigen personeel en activiteiten moeten ook worden opgevolgd door de onderaannemers omdat deze anders de algemene veiligheid nadelig kunnen beïnvloeden. Daarom is het noodzakelijk om al bij de keuze van een onderaannemer rekening te houden met VGM-aspecten (bv. BeSaCC, VCA, contractuele bepalingen,...). Ook de onderaannemer en zijn medewerkers moeten beschikken over de nodige informatie en instructies om de werken op een veilige manier te kunnen uitvoeren. Dit kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden via een startwerkvergadering met de (onder)aannemers. Werfinspecties bij en evaluatie van onderaannemers zijn ook een noodzakelijk onderdeel van de procedure.

Minimumeisen

- Borgen dat wordt voldaan aan de eisen van BeSaCC door middel van een procedure voor de selectie, informatie, instructie, inspectie en evaluatie van onderaannemers

Documenten

- Borgingssysteem (procedure) waarbij minimaal aan bod komen:
  - selectie
  - informatie
  - instructie
  - inspectie
  - evaluatie
- Recent voorbeeld van toepassing daarvan

16

Praktische invulling

Inventarisatie:

Klanten:

- Welke klanten eisen VCA?
- Welke werkzaamheden zal de onderaannemer uitvoeren?

Onderaannemers:

- Weet welke onderaannemers je gebruikt.
- Inventariseer wie een veiligheidsbeheerssysteem heeft (VCA, enz.)
- Begeleid uw onderaannemers; leg de doelstelling uit.
- Lijst VCA gecertificeerde onderaannemers op en maak ze bekend in uw bedrijf.
- Borg dat niet iedereen zomaar een willekeurige onderaannemer kan bestellen/gebruiken.

17

Praktische invulling

Eenvoudigste oplossing:

- Eis van al uw onderaannemers VCA of BeSaCC of ...

Indien onderaannemer geen VCA, enz... bezit:

- Selectie;
  - Informatie;
  - Opleiding;
  - Instructie;
  - Inspecties;
  - Evaluatie.
- Meer werk voor de hoofdaannemer

Opmerking: maak alles aantoonbaar!

18

Praktische invulling indien geen VCA

Selectie:

- Selectieprocedure voor onderaannemers;
  - Maak een selectie op vaste factoren (bv. frequentiegraad)
  - Voorkeur voor onderaannemers welke VCA willen halen

Informatie:

- Informatieuitwisseling m.b.t. VGM
  - Geef VGM aspecten klant en uzelf naar onderaannemer
    - Noodplan, risico's + risicoanalyse, vereiste PBM's, enz...
  - Vraag specifieke VGM aspecten
    - Risicoanalyses, producten, enz...
  - Praktische afspraken

PBM = persoonlijke beschermingsmiddelen

Frequentiegraad = (aantal arbeidsongevallen met werkverlet x 1.000.000) / aantal gepresteerde uren

19

Praktische invulling indien geen VCA

Opleiding:

- Basisveiligheid VCA en VOL-VCA;
  - Verifieer opleiding (veiligheidspaspoort of via attest)
- Risicovolle taken
  - Probeer risicovolle taken zelf uit te voeren
  - Indien door onderaannemer:
    - Duidelijke afspraken (wie, wat, enz...)
    - Verifieer opleiding (veiligheidspaspoort of attest)

Instructie:

- Inventariseer welke instructies vereist zijn
- Vraag gegeven instructies of geef ze zelf
- Indien opgenomen in VGM projectplan; geborgd in VCA van de hoofdaannemer (vraag 5.3 – onderaannemers geïnstrueerd over inhoud)

20

Praktische invulling indien geen VCA

Inspecties:

- Leg vast wat je verlangt (wat, waar, wanneer, enz...)
- Nodig voor je eigen inspecties de onderaannemer uit (doe deze samen)

Evaluatie:

- Evalueer volgens vaste systematiek en opvolging bij één dienst (bv. aankoop)
- Hoe reageer je bij slechte evaluaties
  - o Wat doe je?
  - o Hoe verbeter je bepaalde afwijkingen?
- Evalueer na elke afloop der werken
- Voor langere werken – evalueer periodiek
bv.: koppel dit aan je eigen werkplekinspecties

21

Praktische invulling indien geen VCA

Wanneer je werkt met vaste onderaannemers;

- Maak duidelijke afspraken op lange termijn (onderaannemingscontract)
- Leg voorgaand zaken zoals opleidingsvereisten, enz... vast
- Maak afspraken i.v.m. slechte evaluaties
- Streef naar 'partnership'

22

Aandachtspunten

- Wat indien een bedrijf BeSaCC of MASE heeft
  - BeSaCC eist niet expliciet basisveiligheid VCA
- Wat met interventies of zeer dringende zaken
  - Klanten wijken in dit geval ook af
(bv. tijdens shut down is soms geen VCA vereist)
- Sommige zaken niet duidelijk bepaald
  - Bv. Inspecties (wie, hoeveel, enz...)
  - Risicovolle taken
    - Nu enkel verplicht in chemische-/petrochemische omgevingen
    - Men verwijst naar het “Register van Risicovolle Taken VCA”, maar andere systemen zoals MASE en BeSaCC volgen deze niet.
- Opmerking: opdrachtgever zelf kan eisen dat alle aannemers en onderaannemers VCA bezitten.
  - Bespreek de eventuele haalbaarheid met de opdrachtgever
  - Is de eis van de opdrachtgever wel conform met de doelstelling

23

Vragen

- Vragen
- Opmerkingen
- Emotionele bedenkingen

Coördinaten

KOEN BOLLAERTS

Hertel Groep

Bijkhoevelaan 14-16
2110 Wijnegem

☎ +32/499/98.30.22

✉ koen.bollaerts@hertel.be

Privé

Wolfsven 8
2910 Essen

☎ +32/474/97.12.49

✉ salus.imprimis@skynet.be

Salus Imprimis

Bijlagen

VCA

VCA*

Heeft betrekking op een deel v/d vragenlijst
< 35 werknemers (incl. uitzendkrachten)
Veiligheidsbeheersing op de werkvloer

Treden niet op als hoofdaannemer

VCA**

Heeft betrekking op de gehele vragenlijst
> 35 werknemers (incl. uitzendkrachten)
Veiligheidsbeheersing op de werkvloer

+

Beoordeling van de veiligheidsstructuur
Mogen optreden als hoofdaannemer

Salus Imprimis

Bijlagen

Nuttige websites

- www.vca.nl
- www.vca-besacc.be
- www.staatsblad.be
- www.vca-besacc.be/nieuws.htm (Register risicovolle taken)
- www.p-i.be
- www.mase.com.fr/securite_en_entreprise.html
- www.vcanieuws.nl
- http://socialsecurity.fgov.be/faofat/site_nl/fat/rapport_stats/rapport_stats.html
(ongevalsstatistieken)